

У земљи у којој се редовно и рутински крши Устав, никога не изненађује превише редовно кршење неког појединачног закона, макар се тај закон тицао и нечега тако свеprisутног и симболички значајног као што не национална застава. Наравно, ту ни најмање не помаже што је Закон о изгледу и употреби грба, заставе, и химне Републике Србије сам по себи недоречен и у великој мери противречан. Проблема са овим законом има много, кршења се најчешће тичу неодговарајућег истицања заставе и небриге о њеном одржавању, али системски проблем свакако представља то што је он увео својеврсну шизофренију у вексилолошко представљање државе Србије, прогласивши да она има две заставе – Државну („застава са грбом“) и Народну („застава без грба“). Иако закон одређује Државну заставу као симбол државних органа Србије, он прописује њену употребу и у случајевима „представљања Државе“ који немају везе са радом државних органа, што је довело до ситуације да се данас она користи и где треба, и где не треба, и где нипошто и ни у ком случају не би смела да се користи. Томе свакако доприноси чињеница да Закон практично не забрањује употребу Државне заставе у било којој намени, докле год се „не користи као робна марка“, нити се њом „вређа јавни морал, углед, и достојанство Републике Србије“. Закон посвећује много пажње бесмисленим и архаичним детаљима, на којој страни света на тргу сме да се налази јарбол са заставом, и са које стране реда застава треба да буде истакнута, али он практично ни на који начин не објашњава сврху Народне заставе, свдећи њену употребу на неодређено „остало“.

Без икакве сумње, Државна застава Србије је веома популарна међу народом, који је радо истиче на свадбама, свечаностима, приликом спортских догађаја, и иако логика постојања „Државне“ и „Народне“ заставе подразумева да у тим ситуацијама не би требало користити симбол државних органа (као што, рецимо, кафана не би могла да носи име „Општина Врачар“ или „Први основни суд“), Закон ову употребу експлицитно не забрањује, а у случају спортских манифестација је чак и отворено дозвољава. На тај

Похвала српској народној застави, или “слога биће пораз врагу“

Пише: Никола Танасић
понедељак, 29 јун 2020 09:36

начин српска репрезентација у ватерполу излази на терен као да је у питању Гарда Војске Србије, а не група спортиста, док привредна комора истиче заставу као да је Министарство привреде. Закон такође прописује Државну заставу као обавезну на речним пловилима, иако само порекло дистинкције између „државне“ и „трговачке“ заставе потиче управо из потребе да приватни и комерцијални бродови не носе ознаке државних органа на себи.

Разлози популарности управо Државне заставе међу српским народом у Србији (а у великој мери и међу Србима ван Србије) завређују посебно истраживање, али су они свакако везани за нарочит српски однос према југословенском фијаску. Срби су дуго времена осећали да су њихови национални симболи – попут крста са оцилима и двоглавог орла – стигматизовани као елемент „(велико)српског национализма“, а „денационализоване“ југословенске и српске симболе наставили су да користе и у време када су остали југословенски народи увелико „пометали своје грбове на заставе“. Тако је усвајање тренутне заставе препоруком Владе (вреди поменути – непосредно пре распада Државне Заједнице са Црном Г ором) велики број грађана доживео као некакав чин националног пркоса, и према овој застави се дан-данас односи са извесном сентименталношћу. Са друге стране, Народна заставка, тај најједноставнији свесрпски симбол који опстаје у континуираној употреби већ скоро два века, потиснут је у запећак, и данас се, осим на згради Народне скупштине и неких општинских и државних институција са продуховљеним руководством, углавном ретко може видети у Србији. Штавише, грађани су најчешће збуњени целом дистинкцијом између две заставе, а веома често нису ни чули да постоји некаква Народна заставка као правна и законска категорија. За многе је Народна заставка постала „Застава Републике Српске“, будући да српски ентитет у БиХ није ставио свој грб на традиционалну тробојку (делимично и зато што им је Грб претходно забранио проблематични Уставни суд БиХ).

Симбол српске револуције у Црној Гори

Ситуација се, међутим, значајно изменила почетком ове године, када је народна српска тробојка постала један од симбола грађанске револуције у Црној Гори, оличене у црквеним литијама против покушаја „национализације светиња“ које припадају Српској православној цркви (правилнији назив би свакако била „приватизација светиња“, јер у данашњој црногорској држави не постоји државна, нити јавна имовина, која *de facto* није прђија владајуће олигархије на челу са Милом Ђукановићем). Обична тробојка, без додатних ознака, веома брзо се искристалисала као главни протестни симбол, будући да она стоји у основи и црквене заставе (са крстом и оцилима), и у Црној Гори веома популарне „заставе краља Николе“ (са белим двоглавим орлом), али пре свега из једноставног разлога што се веома брзо и без много муке може нацртати на било којој површини.

Пре него што је глобална пандемија привремено замрзла конфликт црногорске државе са сопственим грађанима, српска тробојка постала је главни *политички* симбол побуне против Ђукановићевог клијентистичког режима, чему су у великој мери допринели агресивни и најчешће трагикомични покушаји режима да њену употребу криминализује, и да се она поуклања са све већег броја зидова, плочника, и других јавних површина на којим је почела да ниче као штрумпф-печурке. Наравно, на сваку прекречену заставу наоколо би искрсле још три, на бескрајну фрустрацију полиције и партијских кербера, а на одушевљење српског народа у околним српским земљама. Српска тробојка је тако од симбола побуне преко ноћи прерасла у симбол јединства и солидарности, и данас практично нема кварта у било ком српском граду где се не може наћи нацртана тробојка, праћена порукама подршке браћи у Црној Гори.

Похвала српској народној застави, или “слога биће пораз врагу“

Пише: Никола Танасић
понедељак, 29 јун 2020 09:36

